

بررسی تاثیر حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس فاطمه عندیلی^۱، فرخ نوروزی^۲ *

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۸/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۲۲

چکیده

مقدمه و هدف: شهرک‌های صنعتی در شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس در مناطقی استراتژیک واقع شده‌اند که دسترسی مناسبی به منابع طبیعی، جاده‌های اصلی و بازارهای مصرف دارند. هدف این تحقیق تأثیر حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس بود.

روش شناسی پژوهش: روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. در این تحقیق از پرسشنامه حمایت مالی ادراک شده سازمان استاندارد شر (۲۰۱۹)، پرسشنامه حمایت سیاسی مستی (۱۳۹۶) و پرسشنامه سودآوری عباسی و عمرانی (۲۰۲۲) استفاده شد. جامعه پژوهش شامل ۳۵۴ نفر و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی تعداد ۱۸۷ نفر عنوان نمونه نهایی انتخاب شدند و پایایی آن‌ها نیز تأیید شد.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده از معادلات ساختاری نشان می‌دهند که سطح معنی‌داری کوچک‌تر از ۰/۰۵ است که نشان از رابطه معنی‌دار می‌باشد همچنین مقدار آماره تی به دست آمده برای هر سه رابطه بزرگ‌تر از مقدار بحرانی و مثبت می‌باشد پس حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر مثبت و معنادار دارد. و حمایت‌های مالی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر مثبت و معنادار دارد. حمایت‌های سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر مثبت و معنادار دارد.

نتیجه‌گیری: نتایج به دست آمده از معادلات ساختاری نشان می‌دهند، حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر دارد.
کلمات کلیدی: حمایت‌های مالی و سیاسی، سودآوری شرکت‌ها، شهرک صنعتی، فارس

^۱ کارشناسی ارشد، گروه مدیریت، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران

^۲ * استادیار، گروه مدیریت، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران، نویسنده مسئول

farrokh_am2009@yahoo.com

مقدمه

در بازار سرمایه، سرمایه‌گذاران که اصلی‌ترین گروه استفاده‌کننده از گزارش‌های مالی محسوب می‌شوند، تمایل به سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی دارند که کارایی لازم از نظر عملکرد را داشته باشند و از طرف دیگر، به منظور کاهش عدم اطمینان مربوط به بازده سرمایه‌گذاری‌هایشان، گزارش‌های با کیفیت و اطلاعات شفافی را ارائه می‌کنند؛ بنابراین تلاش در راستای بهبود عملکرد و افزایش شفافیت در گزارشگری مالی، از جمله ضروریات جلب سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه محسوب می‌شود (محمودآبادی و نجفی، ۱۳۹۲).

از طرف دیگر، حضور دولت در اقتصاد را نمی‌توان نادیده گرفت، زیرا سازوکار بازار به تنهایی نمی‌تواند تمامی وظایف اقتصادی را انجام دهد و سیاست‌های دولت برای هدایت، اصلاح و تکمیل سازوکار بازار لازم است اما آنچه که در وضعیت اقتصادی، نقش تعیین‌کننده‌ای دارد، میزان و حجم مداخلات دولت است. حمایت سیاسی دولت، بسته به میزان و حجم آن، دارای آثار مثبت و آثار نامساعد اقتصادی است. اگرچه حمایت سیاسی دولت می‌تواند منجر به ایجاد ارزش شرکت شود (لئوز و ابرهوزکی^۱، ۲۰۰۶).

یکی از راه‌کارهای پیش روی دولت، جهت کنترل اقتصاد کشور، نفوذ در واحدهای اقتصادی است. نفوذ دولت در واحدهای اقتصادی، از طریق ارتباط با سیاستمداران و یا مالکیت دولتی ایجاد می‌شود. نفوذ و حمایت سیاسی دولت را، از دو جنبه مزایا و معایب آن، می‌توان مورد بررسی قرار داد. حمایت سیاسی دولت، ممکن است منجر به ارزش برای شرکت شود. برای مثال، شرکت‌هایی که از ارتباط خوبی با دولت برخوردارند، مالیات کمتری می‌پردازند، سهم بازار بیشتری دارند، وام‌های بانکی با سهولت بیشتری برای آنان فراهم می‌شود، دولت در عرضه عمومی سهام، به آن‌ها کمک می‌کند و نسبت به سایر شرکت‌ها، آسان‌تر و با پرداخت هزینه کمتری بهره‌مند می‌شوند (نلی ساری و انوگراف^۲، ۲۰۱۱).

سود از جمله برترین شاخص‌گیری عملکرد و ارزشیابی و انگیزه انجام بیشترین تلاش‌های تحقیق حسابداری محسوب می‌شود مفهوم سود با توجه به دیدگاه‌های مختلف می‌تواند به گونه‌های متفاوتی تفسیر شود. اندازه‌گیری سود نیز با توجه به مفهومی که از حفظ سرمایه مورد نظر است

¹ Leoz & Abarhozki

² Nelly Sari & Enograhf

ارتباط داشته و هم سنجش سود و هم حفظ سرمایه برحسب مبنای ارزشیابی دارای تعریف می‌شود. امروزه تحلیلگران و سرمایه‌گذاران از سود به عنوان معیاری جهت ارزشیابی دارای تعریف می‌شود. امروزه تحلیلگران و سرمایه‌گذاران از سود به عنوان معیاری جهت ارزشیابی، پیش‌بینی سهام، ورشکستگی، واکنش قیمت سهام و... استفاده می‌کنند. همچنین در بازارهای تولید، کار و ختمشی‌های سیاسی نظیر نرخ‌گذاری، مالیات‌گیری، پرداخت سود سهام، راهنمای عمل تصمیم‌گیرندگان و عنصری جهت پیش‌بینی قلمداد می‌شود. سود عبارت است از مابه‌التفاوت بهای جاری ارقام هزینه منهای درآمد ناشی از فروش‌های جاری، سودآوری به توانایی شرکت‌ها در به دست آوردن درآمد و سود اشاره می‌کند. درآمد یا سود خالص تنها معیار اندازه‌گیری سودآوری می‌باشد (محدث، ۱۴۰۱).

سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان علاقه زیادی به ارزیابی سودآوری جاری و آتی شرکت دارند و شرکت‌ها برای جذب سرمایه مورد نیاز خود مجبورند سود کافی برای تامین بازده مناسب جهت سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان به دست آورند. واحدهای اقتصادی انتفاعی با هدف کسب سود تاسیس می‌گردند، وظایفی را بر عهده می‌گیرند و فعالیت‌های خود را تداوم می‌بخشند. سهامداران و سرمایه‌گذاران با هدف کسب سود، سهام یک واحد انتفاعی را خریداری می‌کنند و امکان فعالیت آن را موجب می‌شوند؛ بنابراین همبستگی و رابطه مستقیم بین کسب سود و تداوم فعالیت واحد انتفاعی وجود دارد. سود از دیدگاه‌های مختلف، تعریف می‌شود و بر همین اساس مفاهیم خاص می‌یابد. این امر موجب گردید که مباحث حسابداری، رویکردهای مختلف برای شناسایی سود ارائه گردد. تفاوت عمده بین سود شرکت و سود تقسیمی است که مدیران می‌توانند دست‌کم در کوتاه‌مدت در مقدار سود تقسیمی اعمال نفوذ کنند (مکری و جنگی، ۱۳۹۷).

حمایت‌های مالی و سیاسی دولت می‌تواند تأثیرات گسترده و متنوعی بر سودآوری شرکت‌ها داشته باشد. این حمایت‌ها می‌تواند به شکل‌های مختلفی اعمال شود و بر اساس نوع صنعت، وضعیت اقتصادی کشور و سیاست‌های دولت، تأثیرات متفاوتی داشته باشد. دولت می‌تواند یارانه‌هایی را برای کاهش هزینه‌های تولید و افزایش توان رقابتی شرکت‌ها ارائه دهد. این یارانه‌ها می‌تواند شامل کاهش هزینه‌های انرژی، مواد اولیه یا هزینه‌های حمل‌ونقل باشند. ارائه وام‌های کم‌بهره یا بلاعوض به شرکت‌ها می‌تواند به آن‌ها در تأمین مالی پروژه‌ها و توسعه کسب‌وکار کمک کند (عرفانی و حیدری، ۱۴۰۱).

دولت‌ها می‌توانند از طریق کاهش نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها یا ارائه معافیت‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاری‌های خاص، انگیزه‌های برای افزایش سرمایه‌گذاری و سودآوری ایجاد کنند. دولت‌ها می‌توانند تضمین‌هایی برای وام‌های بانکی شرکت‌ها ارائه دهند که این امر ریسک وام‌دهی را کاهش می‌دهد و دسترسی به منابع مالی را آسان‌تر می‌کند. اعمال تعرفه‌ها یا محدودیت‌های واردات می‌تواند به شرکت‌های داخلی کمک کند تا در برابر رقابت خارجی محافظت شوند و سهم بیشتری از بازار داخلی را به خود اختصاص دهند. حمایت‌های مالی می‌تواند به سرعت بهبود نقدینگی و توانایی مالی شرکت‌ها را افزایش دهد و منجر به افزایش سودآوری در کوتاه‌مدت شود. حمایت‌های سیاسی و ایجاد زیرساخت‌های مناسب می‌تواند به توسعه پایدار شرکت‌ها و افزایش رقابت‌پذیری در بلندمدت کمک کند (محدث، ۱۴۰۱).

در ایران بیش از ۹۰ درصد صنایع کشور را صنایع کوچک و متوسط در برمی‌گیرد، این صنایع نقش مهمی در توسعه اقتصاد کشور و بحث اشتغال‌زایی ایفا می‌کنند و از آنجایی که نیاز به سرمایه اولیه بالایی ندارند، فشار مالی سنگینی به دولت وارد نمی‌کنند. بدون شک حمایت از صنعتگران و کارآفرینان شاغل در این صنایع سبب خواهد شد که تغییرات بنیادین در اقتصاد کشور و تحقق اقتصاد مقاومتی ایجاد کنند و همچنین موجب گسترش عدالت اجتماعی می‌شود. رونق اقتصادی در این‌گونه بنگاه‌ها که بر پایه تعاریف علمی کمتر از ۱۰ نیروی کار دارند، رقابتی سالم در صنوف همگون ایجاد می‌کند و خروجی این رقابت سالم تولیدات باکیفیت در بخش‌های مختلف اقتصادی است. از طرفی خصوصیات کوچک بودن این صنایع باعث می‌شود که تخصصی‌تر کار کنند و همچون صنایع بزرگ یک طیف گسترده از کارهای صنعتی را انجام نمی‌دهند. صنایع کوچک به لحاظ همین کوچکی، چابک‌تر و انعطاف‌پذیرتر هستند و در شرایط مختلف اگر محصولی تولید کنند و با مشکل مواجه شوند، بلافاصله محصول را دیگری که مورد نیاز است، جایگزین آن کرده و به تولید می‌پردازند. واحدهای اقتصادی انتفاعی با هدف کسب سود تاسیس می‌گردند، وظایفی را بر عهده می‌گیرند و فعالیت‌های خود را تداوم می‌بخشند. سهامداران و سرمایه‌گذاران با هدف کسب سود، سهام یک واحد انتفاعی را خریداری می‌کنند و امکان فعالیت آن را موجب می‌شوند؛ بنابراین همبستگی و رابطه مستقیم بین کسب سود و تداوم فعالیت واحد انتفاعی وجود دارد. سود از دیدگاه‌های مختلف، تعریف می‌شود و بر همین اساس مفاهیم خاص می‌یابد. این امر موجب گردید که مباحث حسابداری، رویکردهای مختلف برای شناسایی سود ارائه گردد (آواره و همکاران، ۱۳۹۳).

شهرک‌های صنعتی در شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس در مناطقی استراتژیک واقع شده‌اند که دسترسی مناسبی به منابع طبیعی، جاده‌های اصلی و بازارهای مصرف دارند. این شهرک‌ها به منظور تسهیل در توسعه صنعتی و اقتصادی این مناطق ایجاد شده‌اند. با توجه به مطالب بیان شده بالا در این تحقیق به دنبال بررسی تأثیر حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس بودیم.

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اصلی

بین حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی

بین حمایت‌های مالی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس، رابطه معناداری وجود دارد.

بین تأثیر حمایت‌های سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس رابطه معناداری وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

از نظر شیوه تجزیه و تحلیل و روش ارائه نتایج پژوهش، در بخش مبانی نظری عمدتاً توصیفی و در بخش پرسش پژوهی از نوع تحلیلی تلقی می‌شود. از لحاظ هدف پژوهش، از نوع تبیینی و عملی است که به بررسی تأثیر حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس می‌پردازد. از نظر رویکرد پژوهش، از نوع پژوهش‌های توصیفی (در مقابل پژوهش‌های تاریخی، علی پس از وقوع یا تجربی) است که در زمان حال به بررسی، توصیف و تفسیر شرایط می‌پردازد. جامعه آماری پژوهش شامل ۳۵۴ نفر و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی لینک پرسشنامه برای ایمیل شرکت‌ها ارسال گردید و در نهایت بعد از ۴۰ روز تعداد ۱۸۷ نفر به طور کامل به پرسشنامه پاسخ داده بودند و به عنوان نمونه نهایی انتخاب شدند. پرسشنامه یکی از ابزارهای تحقیق و روشی مستقیم برای کسب داده‌های تحقیق است.

پرسشنامه حمایت‌های مالی: برای متغیر حمایت مالی ادراک شده سازمان از پرسشنامه استاندارد شر (۲۰۱۹) استفاده می‌شود. این پرسشنامه دارای ۴ گویه می‌باشد که حمایت مالی ادراک شده سازمان را اندازه‌گیری می‌کند. پرسشنامه شر (۲۰۱۹) دارای پایایی بالایی می‌باشد و همین امر می‌تواند حجم پرسشنامه را کم و دقت پاسخ‌ها را افزایش دهد. مقیاس اندازه‌گیری گویه‌های پرسشنامه بر اساس مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت می‌باشد که از خیلی کم تا خیلی زیاد طبقه‌بندی شده است. پرسشنامه حمایت سیاسی: این پرسشنامه توسط مستی (۱۳۹۶) نگارش شده است و شامل ۸ سوال می‌باشد. این پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت ۵ تایی می‌باشد و دارای روایی و پایایی ۰/۸۷ و ۰/۹۴ می‌باشد. پرسشنامه سودآوری: این پرسشنامه ۱۲ سؤالی که از متن مقاله عباسی و عمرانی (۲۰۲۲) استخراج و طراحی گردیده است و دارای روایی و پایایی ۰/۹۰ و ۰/۸۳ می‌باشد. در این تحقیق برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید.

جدول (۱): پایایی پرسشنامه‌ها

متغیرهای تحقیق	تعداد سئوالات مؤلفه‌ها	ضریب آلفای کرونباخ
حمایت مالی	۱۲	۰/۷۹۶
حمایت سیاسی	۸	۰/۸۱۱
سودآوری	۱۲	۰/۸۳۱

یافته‌ها

در آمار استنباطی به منظور اثبات یا رد فرضیات تحقیق از آزمون‌های زیر استفاده شده است:

- (۱) آزمون نرمال بودن
- (۲) تحلیل عاملی تأییدی
- (۳) مدل‌یابی معادلات ساختاری

آزمون نرمال بودن

همان گونه که اشاره شد قبل از آزمون فرضیات تحقیق برای انتخاب نوع آماره به منظور آزمون فرضیات، لازم است فرض نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنف مورد بررسی قرار گیرد.

جدول (۲): نتایج آزمون نرمال بودن (کلموگراف اسمیرنف)

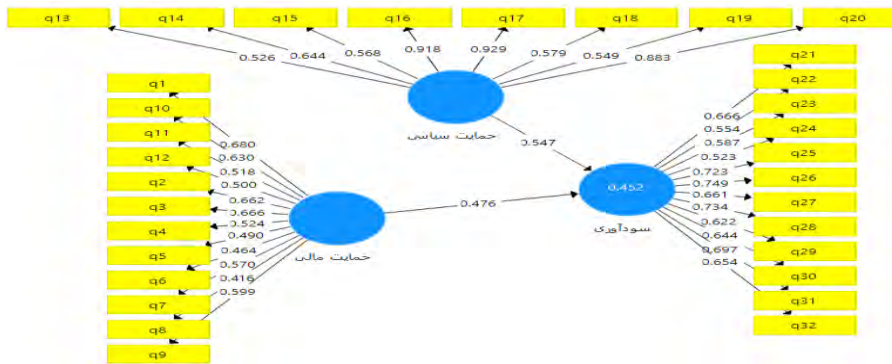
متغیر	آماره Z	Sig	نتیجه فرضیه
حمایت مالی	۲/۵۸۷	۰/۰۲۶	نرمال نیست
حمایت سیاسی	۳/۶۴۳	۰/۰۱۰	نرمال نیست
سودآوری	۷/۸۴۹	۰/۰۰۰	نرمال نیست

با توجه به جدول، به دلیل اینکه سطح معناداری متغیرهای تحقیق کمتر از ۰/۰۵ است و نیز مقدار آماره کلموگراف اسمیرنف خارج بازه بحرانی قرار دارد، فرض صفر رد می‌شود و ادعای نرمال بودن توزیع این متغیرها پذیرفته نمی‌شود. با توجه به عدم نرمال بودن توزیع متغیرهای تحقیق برای تایید مدل از روش حداقل مربعات جزئی^۱ (PLS) استفاده شده است. روش تخمین PLS ضرایب را به گونه‌ای تعیین می‌کند که مدل حاصله، بیشترین قدرت تفسیر و توضیح را دارا باشد؛ بدین معنا که مدل بتواند با بالاترین دقت و صحت، متغیر وابسته نهایی را پیش‌بینی نماید. روش حداقل مربعات جزئی که در بحث الگوسازی رگرسیونی آن را با PLS نیز معرفی می‌کنند، یکی از روش‌های آماری چند متغیره محسوب می‌شود که به وسیله آن می‌توان علیرغم برخی محدودیت‌ها مانند نامعلوم بودن توزیع متغیر پاسخ، وجود تعداد مشاهدات کم و یا وجود خود همبستگی جدی بین متغیرهای توضیحی؛ یک یا چند متغیر پاسخ را به طور هم‌زمان در قبال چندین متغیر توضیحی الگوسازی نمود

اعتبارسنجی مدل‌های اندازه‌گیری (تحلیل عاملی تاییدی)

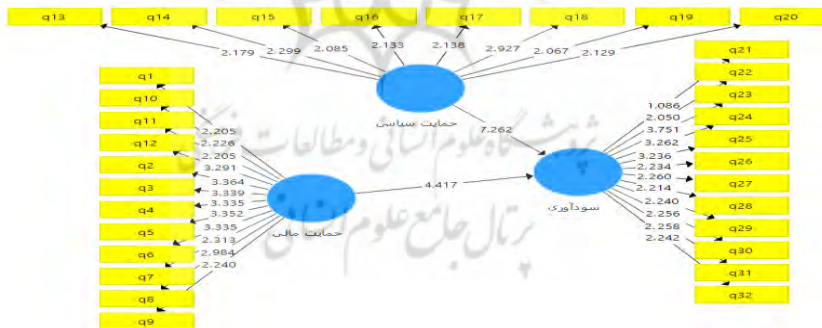
قبل از وارد شدن به مرحله آزمون فرضیات و مدل مفهومی تحقیق، اطمینان یافتن از صحت مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای برون‌زا و درون‌زا ضروری می‌باشد. شکل ۱ و ۲ مدل تحلیل عاملی تاییدی و معادلات ساختاری را در حالت تخمین ضرایب استاندارد نشان می‌دهد.

^۱Partial Least Square

شکل (۱): مدل در حالت تخمین ضرایب استاندارد

در این مدل ۳ شاخص پرسشنامه به دو متغیر مستقل (حمایت سیاسی و مالی) و یک وابسته (سودآوری) تقسیم شده‌اند. در این نمودار اعداد و یا ضرایب به دو دسته تقسیم می‌شوند. دسته‌ی اول تحت عنوان معادلات اندازه‌گیری هستند که روابط بین متغیرهای پنهان (متغیرهای اصلی) و آشکار (سوالات پرسشنامه) می‌باشد (روابط بین بیضی و مستطیل)، این معادلات را اصطلاحاً بارهای عاملی^۱ گویند.

شکل (۲): مدل در حالت تخمین ضرایب معنی‌داری

دسته‌ی دوم معادلات ساختاری هستند که روابط میان متغیرهای پنهان می‌باشند و ضرایب مسیر نامیده می‌شوند که به بررسی فرضیات می‌پردازند. شکل ۱ و ۲ در واقع تمامی معادلات

^۱ Loading factor

اندازه‌گیری (بارهای عاملی) و معادلات ساختاری (ضرایب مسیر) را با استفاده از آماره t ، آزمون می‌کند. بر طبق این مدل، بار عاملی و ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار می‌باشد اگر مقدار آماره‌ی t خارج بازه $-۱/۹۶$ تا $+۱/۹۶$ قرار گیرد تأثیر متغیرها بر یکدیگر معنادار می‌باشد. محاسبه اعتبار واگرا^۱ (شاخص فورنل و لارکر)

یک نوع از روابط متغیرهای پنهان در مدل معادلات ساختاری بر مبنای همبستگی (هم‌خوانی)^۲ می‌باشد. همبستگی رابطه‌ای است میان دو متغیر در یک مدل اما غیر جهت‌دار^۳ و ماهیت این نوع رابطه به وسیله تحلیل همبستگی^۴ مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

جدول (۳): ضرایب همبستگی و شاخص اعتبار واگرا

متغیرهای پنهان	حمایت سیاسی	حمایت مالی	سودآوری
حمایت سیاسی	۰/۶۲۳
حمایت مالی	۰/۲۵۳	۰/۵۴۲
سودآوری	۰/۶۱۷	۰/۴۱۵	۰/۶۳۵

جدول (۳) ضرایب همبستگی برای بررسی رابطه‌ی میان متغیرهای پنهان را به صورت دو به دو نشان می‌دهد. روی قطر اصلی این ماتریس ریشه دوم میانگین واریانس تبیین شده (جذر AVE) را نشان می‌دهد. هر چه قدر مقدار ضریب همبستگی بزرگ‌تر باشد، شدت رابطه بین دو متغیر بیشتر و قوی‌تر است. جدول ۴-۷ علاوه بر بررسی ضرایب همبستگی به روایی واگرا می‌پردازد. طبق این شاخص واریانس هر متغیر مکنون باید برای شاخص‌های مربوط به خودش بیشتر از سایر شاخص‌ها باشد. برای تشخیص این امر ابتدا جذر AVE متغیرهای مکنون محاسبه می‌شود و سپس حاصل با مقادیر همبستگی‌ای که این متغیر مکنون با سایر متغیرهای مکنون داشته، مقایسه می‌شود. باید حاصل جذر AVE از مقادیر همبستگی‌ها بیشتر باشد. این کار را باید برای تمامی متغیرهای مکنون انجام داد. نتایج بررسی شاخص فورنل و لارکر در جدول زیر مشاهده می‌شود. لازمه تایید روایی واگرا بیشتر بودن مقدار ریشه دوم میانگین واریانس تبیین شده از تمامی ضرایب همبستگی متغیر مربوطه با باقی متغیرها است. به عنوان مثال ریشه دوم میانگین واریانس تبیین شده برای متغیر

¹ Discriminant validity

² Association

³ Nondirectional

⁴ Co relational Analysis

سودآوری (۶۱٪) شده است که از مقدار همبستگی این متغیر با سایر متغیرها بیشتر است. همان‌طور که در جدول مشخص است، مقدار ریشه دوم شاخص میانگین واریانس تبیین شده، برای تمامی متغیرها، از همبستگی آن متغیر با سایر متغیرها بیشتر می‌باشد.

جدول (۴): شاخص‌های کیفیت مدل ساختاری

متغیرهای مدل	ضریب تعیین	ضریب تعیین اصلاح شده	افزونگی	اندازه اثر
حمایت سیاسی	۰/۴۵۳	۰/۴۴۷	۰/۳۷۶
حمایت مالی	۱۷/۰۴۴	۰/۳۷۹
سودآوری	۱۵/۸۱۴	۰/۲۶۰

ضریب تعیین (R^2) واریانس توضیحی یک متغیر درون‌زا را نسبت به واریانس کل آن توسط متغیرهای برون‌زا اندازه‌گیری می‌کند. برای این شاخص مقادیر بزرگ‌تر از ۰/۶۷۰ قوی، بزرگ‌تر از ۰/۳۳۳ متوسط و کمتر از ۰/۱۹۰ ضعیف تلقی می‌شود. در واقع این ضریب نشان می‌دهد متغیر یا متغیرهای مستقل چند درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند.

شاخص دیگر، کیفیت مدل ساختاری یا شاخص افزونگی (Q^2) مدل (1-SSE/SSO) است که معروف‌ترین شاخص اندازه‌گیری کیفیت مدل ساختاری تحت عنوان شاخص استون-گایسلر است. در این آزمون فقط متغیرهای درون‌زا (میانجی و وابسته) را انتخاب می‌کنیم. در این شاخص مقادیر بالای صفر نشان‌دهنده‌ی توانایی مطلوب مدل ساختاری در پیش‌بینی کردن می‌باشد و مقادیر ۰، ۰،۰۲ و ۰،۱۵ و ۰،۳۵، به ترتیب میزان ضعیف، متوسط و قوی بودن پیش‌بینی کردن مدل ساختاری را ارائه می‌دهند. مقادیر به دست آمده از این شاخص در جدول (۴-۸) نمایش داده شده است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد کیفیت مدل ساختاری قوی بوده است. آماره f^2 شدت رابطه میان سازه‌های مدل را تعیین می‌کند به عبارتی در این پژوهش میزان شدت ارتباط میان متغیرهای مستقل و وابسته به میزان ۰،۲۶۵ می‌باشد که به نسبت از میزان خوبی برخوردار است. جدول ۵ شاخص‌های برازش مدل پژوهش را نشان می‌دهد. با توجه به مقادیر به دست آمده، داده‌های جمع‌آوری شده برای اندازه‌گیری متغیرهای پنهان از کفایت و برازش لازم برخوردارند و در نتیجه نتایج حاصل از برآورد مدل پژوهش، قابل اتکا و مورد اعتماد است. تمامی آزمون‌های بیان شده به همراه برازش مدل محاسبه شده است و مقادیر برازش مدل در جدول (۵) به صورت کامل ارائه شده

است.

جدول (۵): شاخص برازش مدل

نتیجه	مقدار مشاهده شده	محدوده قابل قبول	متغیر
برازش مناسب	۰/۰۶۵	کمتر از ۰/۰۸	SRMR
برازش مناسب	۰/۲۹۸	کمتر از ۰/۹۵	d_ULS
برازش مناسب	۰/۴۹۶	کمتر از ۰/۹۵	d_G
برازش مناسب	۲۷۵/۳۴	بیشتر از ۱/۹۶	Chi-Square
برازش مناسب	۰/۴۷۴	بیشتر از ۰/۲۵	NFI

در کار با برنامه اسمارت پی ال اس نسخه ۳، هر یک از شاخص‌های به‌دست‌آمده برای مدل به تنهایی دلیل برازندگی یا عدم برازندگی آن نیست، بلکه این شاخص‌ها را باید در کنار یکدیگر و با هم تفسیر کرد. برای ارزیابی مدل تحلیل عاملی تأییدی و مدل مسیر از شاخص بسیار مهم ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب (SRMR) استفاده شده است. حد مجاز این شاخص ۰/۰۸ می‌باشد. برای این مدل مقدار این شاخص برابر ۰/۰۰۳۳ شده است و با توجه به اینکه از مقدار ۱۰ درصد کمتر می‌باشد و می‌توان گفت مدل برازش مناسبی داشته است و در نتیجه داده‌های این پژوهش با ساختار عاملی و زیربنای نظری تحقیق برازش مناسبی دارد و این بیانگر همسو بودن سؤالات با سازه‌های نظری است.

پس از اعتبارسنجی مدل‌های اندازه‌گیری نوبت به بررسی مدل ساختاری یا درونی تحقیق می‌رسد. نتایج معادلات ساختاری جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق در جدول ۶ ملاحظه می‌شود.

جدول (۶): نتایج مدل معادلات ساختاری فرضیه‌های تحقیق

فرضیات تحقیق	بتا	آماره تی	Sig	وضعیت فرضیه
حمایت سیاسی -> سودآوری	۰/۵۴۷	۷/۲۶۲	۰/۰۰۰	تایید
حمایت مالی -> سودآوری	۰/۴۷۶	۴/۴۱۷	۰/۰۰۳	تایید

فرضیه اصلی: حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر دارد. نتایج به دست آمده از معادلات ساختاری جدول ۶ نشان می‌دهند که سطح معنی‌داری کوچک‌تر از ۰/۰۵ است که نشان از رابطه معنی‌دار می‌باشد و در

ادامه جهت تعیین جهت رابطه با استفاده از مقدار ضریب بتا که مقدار $0/547 + 0/476$ است نشان از اثر مستقیم حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری است همچنین مقدار آماره تی ($7/262 +$ و $4/417$) به دست آمده که این مقدار بزرگ‌تر از مقدار بحرانی و مثبت می‌باشد که این مقدار در تائید سطح معنی‌داری در سطح اطمینان 95% معنادار شده است. پس حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر مثبت و معنادار دارد.

فرضیه فرعی اول: حمایت‌های مالی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر دارد. نتایج به دست آمده از معادلات ساختاری جدول ۶ نشان می‌دهند که سطح معنی‌داری کوچک‌تر از $0/05$ است که نشان از رابطه معنی‌دار می‌باشد و در ادامه جهت تعیین جهت رابطه با استفاده از مقدار ضریب بتا که مقدار $0/547 +$ است نشان از اثر مستقیم حمایت‌های مالی دولت بر سودآوری است همچنین مقدار آماره تی ($7/262 +$) به دست آمده که این مقدار بزرگ‌تر از مقدار بحرانی و مثبت می‌باشد که این مقدار در تائید سطح معنی‌داری در سطح اطمینان 95% معنادار شده است. پس حمایت‌های مالی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر مثبت و معنادار دارد.

فرضیه فرعی دوم: حمایت‌های سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر دارد. نتایج به دست آمده از معادلات ساختاری جدول ۶ نشان می‌دهند که سطح معنی‌داری کوچک‌تر از $0/05$ است که نشان از رابطه معنی‌دار می‌باشد و در ادامه جهت تعیین جهت رابطه با استفاده از مقدار ضریب بتا که مقدار $0/476 +$ است نشان از اثر مستقیم حمایت‌های سیاسی دولت بر سودآوری است همچنین مقدار آماره تی ($4/417 +$) به دست آمده که این مقدار بزرگ‌تر از مقدار بحرانی و مثبت می‌باشد که این مقدار در تائید سطح معنی‌داری در سطح اطمینان 95% معنادار شده است. پس حمایت‌های سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر مثبت و معنادار دارد.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اصلی: حمایت‌های مالی و سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر دارد. نتایج این پژوهش‌های با مام عزیزی و همکاران (۱۴۰۲)، پرتوافکنان و همکاران (۱۳۹۹) و ژانگ و همکاران (۲۰۲۴) همسو می‌باشد.

در تبیین این فرضیه می‌توان گفت که حمایت‌های مالی و سیاسی دولت می‌تواند تأثیر بسزایی بر سودآوری شرکت‌های مستقر در شهرک‌های صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس داشته باشد. از منظر مالی، تأمین اعتبار و تسهیلات مالی با نرخ‌های بهره پایین، یارانه‌ها و معافیت‌های مالیاتی می‌تواند هزینه‌های عملیاتی این شرکت‌ها را کاهش داده و نقدینگی مورد نیاز برای توسعه فعالیت‌ها و سرمایه‌گذاری‌های جدید را فراهم کند. این حمایت‌ها به شرکت‌ها امکان می‌دهد تا بهبود بهره‌وری و افزایش تولیدات خود را دنبال کرده و در نتیجه، سودآوری خود را افزایش دهند. همچنین، دسترسی به منابع مالی مناسب به این شرکت‌ها کمک می‌کند تا به راحتی از فناوری‌های نوین استفاده کرده و رقابت‌پذیری خود را در بازارهای داخلی و خارجی ارتقا دهند. از سوی دیگر، حمایت‌های سیاسی دولت می‌تواند محیطی پایدار و امن برای فعالیت‌های صنعتی فراهم کند که به جذب سرمایه‌گذاری‌های جدید منجر می‌شود. ایجاد قوانین و مقررات حمایتی، کاهش بوروکراسی و ایجاد زیرساخت‌های مناسب از جمله جاده‌ها، شبکه‌های برق و آب و تسهیل دسترسی به بازارها، می‌تواند انگیزه‌ای برای رشد شرکت‌ها و در نتیجه افزایش سودآوری باشد. همچنین، سیاست‌های حمایتی دولت در مواجهه با چالش‌های محلی مانند بحران‌های اقتصادی یا نوسانات بازار، به شرکت‌ها کمک می‌کند تا با اطمینان بیشتری به فعالیت‌های اقتصادی خود ادامه دهند و از ریسک‌های غیرقابل پیش‌بینی جلوگیری کنند. به طور کلی، ترکیب حمایت‌های مالی و سیاسی، پایه‌ای مستحکم برای تقویت سودآوری و توسعه پایدار شرکت‌های مستقر در شهرک‌های صنعتی این منطقه فراهم می‌آورد.

فرضیه فرعی اول: حمایت‌های مالی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر دارد. نتایج به دست آمده از معادلات ساختاری نشان می‌دهند، حمایت‌های مالی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب

غرب استان فارس تأثیر دارد. نتایج این پژوهش‌های با پرتوافکنان و همکاران (۱۳۹۹) و ژانگ و همکاران (۲۰۲۴) همسو می‌باشد. در تبیین این فرضیه می‌توان گفت که حمایت‌های مالی دولت می‌تواند نقشی کلیدی در افزایش سودآوری شرکت‌های مستقر در شهرک‌های صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس ایفا کند. این حمایت‌ها شامل ارائه تسهیلات مالی با بهره پایین، یارانه‌های مختلف و معافیت‌های مالیاتی می‌شود که به شرکت‌ها کمک می‌کند تا هزینه‌های عملیاتی خود را کاهش دهند و منابع مالی لازم برای توسعه و بهبود فرآیندهای تولیدی خود را تأمین کنند. کاهش هزینه‌های تأمین مالی و دسترسی آسان‌تر به سرمایه، به این شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا بهره‌وری خود را افزایش داده و محصولات و خدمات خود را با کیفیت بالاتر و قیمت‌های رقابتی‌تر عرضه کنند که این امر به طور مستقیم به افزایش سودآوری منجر می‌شود. علاوه بر این، حمایت‌های مالی دولت می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا در برابر نوسانات اقتصادی و مشکلات مالی مقاومت کنند و از فرصت‌های جدید در بازار بهره‌برداری کنند. برای مثال، سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین و افزایش ظرفیت تولید از طریق منابع مالی دولتی می‌تواند توان رقابتی این شرکت‌ها را در بازارهای داخلی و خارجی تقویت کند. این حمایت‌ها نه تنها به کاهش ریسک‌های مالی کمک می‌کند بلکه موجب تقویت پایداری اقتصادی و سودآوری بلندمدت شرکت‌های واقع در این منطقه صنعتی می‌شود.

فرضیه فرعی دوم: حمایت‌های سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر دارد. نتایج به دست آمده از معادلات ساختاری نشان می‌دهند، حمایت‌های سیاسی دولت بر سودآوری شرکت‌های شهرک صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس تأثیر دارد. نتایج این پژوهش ژانگ و همکاران (۲۰۲۴) همسو می‌باشد. در تبیین این فرضیه می‌توان گفت که حمایت‌های سیاسی دولت می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر سودآوری شرکت‌های مستقر در شهرک‌های صنعتی شهرستان‌های جنوب غرب استان فارس داشته باشد. این حمایت‌ها شامل ایجاد قوانین و مقررات مناسب، کاهش بوروکراسی و تسهیل فرآیندهای اداری برای فعالیت‌های صنعتی است. با تصویب قوانین حمایتی و ارائه تسهیلات قانونی، دولت می‌تواند محیطی پایدار و پیش‌بینی‌پذیر برای کسب‌وکارها فراهم کند که این امر به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا با اطمینان بیشتری برنامه‌ریزی کنند و از فرصت‌های موجود بهره‌برداری نمایند. به عنوان مثال، ایجاد مشوق‌های قانونی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی یا تسهیل در صدور مجوزهای لازم،

می‌تواند هزینه‌ها و زمان اجرای پروژه‌ها را کاهش داده و در نتیجه به افزایش سودآوری شرکت‌ها کمک کند. علاوه بر این، حمایت‌های سیاسی در سطح محلی می‌تواند به بهبود زیرساخت‌ها و تسهیل دسترسی به بازارهای داخلی و خارجی منجر شود. دولت با اجرای پروژه‌های زیرساختی مانند توسعه جاده‌ها، شبکه‌های حمل‌ونقل و بهبود شبکه‌های ارتباطی، می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا محصولات خود را با هزینه کمتر و کارایی بیشتر به بازارهای هدف برسانند. همچنین، ایجاد توافقات تجاری و اقتصادی با سایر مناطق و کشورها، می‌تواند دسترسی این شرکت‌ها به بازارهای جدید را فراهم کرده و فرصت‌های بیشتری برای فروش و افزایش سودآوری ایجاد کند. به طور کلی، حمایت‌های سیاسی دولت می‌تواند زمینه‌های لازم برای رشد و توسعه پایدار شرکت‌ها را فراهم کند و در نتیجه تأثیر مستقیمی بر افزایش سودآوری آن‌ها داشته باشد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در مطالعه حاضر فرم‌های مصاحبه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تأمین شد.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

منابع فارسی

- آواره مهدی آبادی، عصمت. حیرانی، فروغ. معین‌الدین، محمود. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر حمایت‌های سیاسی دولتی بر توان شرکت‌ها در اخذ وام‌های بانکی و ارزش شرکت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *کنفرانس بین‌المللی مدیریت و مهندسی صنایع، تهران*.
- پرتو افکنان، مصطفی، گلرد، پروانه، نعیمی، عبدالله. (۱۳۹۹). بررسی عوامل شکست کارآفرینان در کسب و کارهای کوچک و متوسط با استفاده از مدل سازی ساختاری تفسیری و روش‌های تصمیم‌گیری چند معیاره، *مجله تصمیم‌گیری و تحقیق در عملیات*، ۵(۱)، ۴۹۱-۴۸۶.
- عرفانی، علیرضا، حیدری، محمدامین. (۱۴۰۱). نقش مدیریت نقدینگی بر سودآوری بانک‌ها. *مدل سازی اقتصادسنجی*، ۷(۴)، ۶۴-۳۷.
- مام عزیز، سودابه، انصاری، پرنگ. کفاشی، آزیتا. اسماعیلی، شهلا. محمودی، فاطمه. (۱۴۰۲). میزان آشنایی مدیران مالی با نوع قراردادهای دولتی و تأثیر آن در سودآوری سازمان‌های دولتی (مطالعه موردی سازمان‌های دولتی بوکان)، *ششمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت و صنعت*، <https://civilica.com/doc/1936795>.
- مکری، فرانک، جنگی، امیرهوشنگ. (۱۳۹۷). عوامل مؤثر بر سودآوری صنایع مختلف با تأکید بر روش‌های تأمین مالی (منتخبی از شرکت‌های فعال در بازار بورس اوراق بهادار). *فصلنامه اقتصاد دفاع و توسعه پایدار*، ۳(۱۰)، ۸۱-۱۰۸ آشنایی مدیران مالی با نوع قراردادهای دولتی و تأثیر آن در سودآوری سازمان‌های دولتی (مطالعه موردی سازمان‌های دولتی بوکان)، *ششمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت و صنعت*، <https://civilica.com/doc/1936795>.
- محدث، سید شروین. (۱۴۰۱). راهکارهای سودآوری بانک‌ها. *هفتمین همایش بین‌المللی مدیریت، حسابداری، اقتصاد و علوم اجتماعی، همدان*.
- محمودآبادی، غلامرضا. نجف آبادی، قدرت‌اله. (۱۳۹۲). تبیین رابطه بین پیچیدگی گزارشات مالی مورد استفاده سرمایه‌گذاران با حاکمیت شرکتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دانش سرمایه‌گذاری*، ۱۱(۴۱)، ۶۰۸-۵۷۷.
- مستی، میترا. (۱۳۹۶). حمایت سیاسی در محیط‌های سازمانی، *تدوین و اعتبار سنجی پرسشنامه* [پایان نامه کارشناسی ارشد]. دانشگاه تهران.

نوبخت، رضا. فتحی، سروش، کریمیان، حبیب اله. (۱۳۹۳). تأثیر شهرک‌های صنعتی بر توسعه اجتماعی - اقتصادی در ایران (مورد مطالعه منطقه عشایری مسجد سلیمان). *مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، ۷(۱)، ۱۱۱-۱۲۶.

منابع انگلیسی:

- Abbasi, A., & Omrani, O. (2022). Capital Structure and Profitability of Manufacturing, *Firms. Management Sciences*, AKSUJOMAS, 9(1), 1-24 .
- Leuz, C. and F. Oberholzer-Gee. (2006). Political Relationships, Global Financing and Corporate Transparency, Evidence from Indonesia, *Journal of Financial Economics*, 81(2), 411-439
- Nelly Sari, R. and R. Anugerah (2011). The Effect Of Corporate Transparency On Firm Performance, Emperical Evidence From Indonesian Listed Companies, *Modern Accounting and Auditing*, 7(8), 773-783.
- Sher, P. J. H., Zhuang, W. L., Wang, M. C., Peng, C. J., & Lee, C. H. (2019). Moderating effect of perceived organizational support on the relationship between leader-member exchange and expatriate voice in multinational banks. *Employee Relations, The International Journal*, 41(5), 898-913
- Xuan Zhang, Mohammad Maruf Hasan , Umra Wari.(2024). Assessing the nexus between natural resources and government effectiveness: Role of green innovation in shaping environmental sustainability of BRICS nations, *Resources Policy*, Volume 93, June 2024, 105024.

Investigating the Effect of Financial and Political Support of the Government on the Profitability of Companies in the Industrial Town of the Southwestern Cities of Fars Province

Fatemeh Andalibi¹, farrokh norozi²

Abstract

Introduction and Objective: Industrial estates in the southwestern counties of Fars Province are located in strategic areas that have good access to natural resources, main roads, and consumer markets. The purpose of this study was to determine the effect of government financial and political support on the profitability of industrial estate companies in the southwestern counties of Fars Province.

Research Methodology: The research method was descriptive-correlational. In this study, the Perceived Financial Support Questionnaire of the Standard Organization of the Evil (2019), the Masti Political Support Questionnaire (2017), and the Abbasi and Omrani Profitability Questionnaire (2022) were used. The research population consisted of 354 people, and 187 people were selected as the final sample using a random sampling method, and their reliability was also confirmed.

Findings: The results obtained from structural equations show that the significance level is smaller than 0.05, which indicates a significant relationship. Also, the t-statistic value obtained for all three relationships is greater than the critical value and positive. So, government financial and political support has a positive and significant effect on the profitability of industrial town companies in the southwestern counties of Fars Province. And government financial support has a positive and significant effect on the profitability of industrial town companies in the southwestern counties of Fars Province. Government political support has a positive and significant effect on the profitability of industrial town companies in the southwestern counties of Fars Province.

Conclusion: The results obtained from structural equations show that government financial and political support has an effect on the profitability of industrial town companies in the southwestern counties of Fars Province.

Keywords: Financial and political support, Profitability of companies, Industrial town, Fars.

¹ M.A Degree, Department of Management, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.

² Assistant Professor, Department of Management, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran. Corresponding author, farrokh_am2009@yahoo.com